

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitólír sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomda-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Hajsza.

Zombor, 1897. április 29.

Valóságos hajsza az, a mit az ellenzék s annak különféle árnyalatai csinálnak. Legyen a közszellem bármilyen békés, legyen a kormányának népszerűsége teljes s legyen a politikai nép bármilyen nyugodt, az ellenzék gondoskodik arról, hogy minden nap felszínre hozzon valamit, amivel ártani igyekszik a szabadelvűpártnak.

A mi ellenzékünknek megszünt már a politikai lovagiaság és tárgyilagosság. Nem kimél fegyvert, eszközt; kapálódzik s minden áron beteg testén és szervezetén óhajt segíteni.

Igazán érdekes az ellenzéki lapoknak mindennap megismétlődő hajszája.

Félreismerhetetlen a célzatos rosszakarat, megfontolt és konokul következetes értelmi szándék ezen papiros guerilla harcban, mely az igazi, komoly parlamenti mérközés előkészítése gyanánt feladatának vallja az ország politikai közszellemének szakadatlan nyugtalanítását.

Nem akarunk fölösleges ismétlésekbe bocsátkozni s így egyszerűen konstatáljuk, hogy semmi okunk sincs megváltoztatni, módosítani azon, több ízben kifejezett s bőven megokolt nézetünket: hogy ez az önkényes, illetéktelen és illoyális előcsatározás semmi szín alatt sem fogja elérni titkos, vagy nyílt célját, a köznyugtalanyságot.

Erre vall az a folytonos kudarc, mely lépten-nyomon követi a fővárosban az u. n. kvótademonstrációk kísérleteit. Bajos azt föltenni, hogy a vidéken már milyen eredményeket bír elérni ez a meddő erőlködés.

Már pedig ha az utcák s a meetingek lobbanékony közönségét a nyers s minden ahhoz értő kézben engedelmes eszközül szolgáló tömeget nem bírják akcióba vinni, vajjon lehet-e kilátás észszerűen arra, hogy a nemzet politikai közszellemének, közérzetének kifejezésére, képviselőletére legfelsőbb fokban hivatott parlament engedjen az eféle szuggesztíóknak, akár megfélemlítésre, akár ösztökélésre irányuljanak azok.

Kizártnak tartjuk ezt a lehetőséget specialiter a szabadelvű pártra nézve. Több, mint két évtized küzdelmei, megpróbáltatásai, nehéz munkái, csalódásai és sikerei végezték ennek a pártnak kebe-

lében azt az összeforrasztási processzust, mely megteremtette a minden kísértések és kísérletek diadalmasan ellentálló igazi, belső egységét.

Meg vagyunk róla győződve, hogy ugy a párt vezérlete, valamint minden egyes tagja, de tovább menve, a szabadelvűpárti választó polgárság, tehát a nemzet tulnyomó többsége tisztán tudja, mélyen érzi, hogy ennek a pártegységnek megromlása beláthatlan politikai anarkiára vezetne, következképp valóságos nemzeti szerencsétlenségnek válhatnék forrásává.

Ez a tudat, ez az érzület kezekszik, hogy ellenségeink kis számításukban keservesen csatlakozni fognak, s nem akad a szabadelvűpártban senki, sem országos auktoritás, sem névtelen közember, a ki efastesi hírhedségre törekednék.

Világos, hogy minden, ily karakterű híresztelés a legsúlyosabban sértő gyanúsítás azon szabadelvűpárti politikusok egyéni és politikai tisztessége ellen, a kik a pártárulás megbecstelenítő föltevésére sem jellemükkel, sem multjokkal soha a legcsekélyebb okot, alapot nem szolgáltatának.

Ugyanezen megítélés alá esnek a pozitívitás külsőségeinek áftektálásával föllépő kalandos értesülések, a melyek kacagtató együgyűséggel igyekeznek egymáson túlnenni az „eredetiségben”.

A kabinet belső meghasonlása, a miniszterelnök s a pénzügyminiszter sarkalatos nézeteltérése, kvóta bizottság és párt, kormány és párt között engesztelhetetlenül kiélesedett differenciák, kormány és párt válság, a korona kedvezőtlen hangulata a magyar igazak iránt: nagyjából ezek a főbb kiesucosodásai a nyugtalanító hírléleseknek.

Nem vállalkozunk arra a hálátlan földatra, hogy mindegyiknek eredendő abszurditását, merőben önkényes föltevésre történt alapítását pragmatice kutassuk.

Valamennyi oly felőlön magán viseli a koholtság bélyegét s egyszersmind annyira leri a rosszakaratú célzatoság, hogy józan ítéletű, komoly gondolkodót egy pillanatra sem képes tévedésbe ejteni.

Ellenség, jó barát legyen a felől teljesen nyugodt, hogy dacára minden vézslármának, a szabadelvű kormányt s a szabadelvű pártot, történeti hivatásának tiszta tudatával, hazaszerető hűségének fenkölt érzésével a most következő

nagy és nehéz politikai feladatok is változatlanul, egységesen, elszántan fogják találni ott, a hol mindég volt, a becsületes kötelességteljesítés veszélyes, de nem dicstelen örhelyén.

Városi közgyűlés.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága e hó 28-án rendkívüli közgyűlést tartott, melyen az elnöki tisztet dr. Vojnits István főispán teljesítette.

A letárgyalt ügyek egyébként a következők:

Egy belügyminiszteri leirat tudatja a várossal, hogy dr. Vojnits István, a város főispánja, a bajai főispán-ságtól fölmentetett és helyébe Schmausz Endre, szabadkai főispán nevezetett ki. A közgyűlés ezen leiratot tudomásul vette és minthogy a bajai installációra a város Zombort is meghívta, kimondotta, hogy a meghívást örömmel veszi tudomásul és az installáció ünnepe a város képviselőletében kiküldi Schlagetter Gyula polgármestert, dr. Czvetkovits Péter, dr. Danninger Ádám, Fejér Gyula és Kozina László bizottsági tagokat.

A Gyalokay Rozália-féle ösztöndíjalapítvány alapító levelét a közoktatástügyi miniszter jóváhagyta s így a napokban már ismét tekintélyes ösztöndíjra hirtet pályázatot a város. Kapp Jánosnak a Falcione Gyula-féle ösztöndíjas joghallgatónak megszavazta a közgyűlés a szigorlati évre is az ösztöndíjat, a Jakob Gyula halálával megürült Falcione Gyula-féle ösztöndíj állásra pedig meghirdetetti a pályázatot.

Pozsony szab. kir. város meghívta városunkat is az ott emelt koronázási emlékszobornak május hó 16-án tartandó leleplezési ünnepe. A közgyűlés kiküldi az ünnepre Schlagetter Gyula polgármestert, de fölhívja egyszersmind a törvényhatósági bizottság tagjait is arra, hogy a város képviselőletében való megjelenésre önként jelentkezzenek.

A Pappházy Döme-féle kihazasítási segély alapjából a közgyűlés 12 gör. kel. vallású, szegénysorsú szerb menyecskének szavazott meg 42—42 forintot.

A Moretti Rezsó által följánlott király-képekért a közgyűlés, az e célra kiküldött bizottság javaslatához képest összesen 400 forintot szavazott meg s egyben a hozzávaló keretek ára fejében 150 forintot.

A „Magyarország és a Nagyvilág” c. lap a várost írásban és képekben akarja bemutatni. A költségekhez hozzájárulást kér. A város megszavazott 120 forintot oly föltétel mellett, hogy a közlendő illusztrációk kliséit a város kapja meg és a „Magyarország és a Nagyvilág” illető számából a város törvényhatósági bizottságának tagjai valamennyien díjtalanul kapjanak 1—1 példányt.

A Csendes-utca lakói kérik az utcának kikövezését. A város azt elrendeli olyképp, hogy a költségek 1/3 részét a folyamodók viselik, 2/3 részét pedig a város.

A zombori kerékpár-egylet verseny-pályára területet kér. Egyik mult közgyűlés áténgedte a sikarai és bezdáni ut találkozásánál levő szántót, az egylet azonban a kalvária előtti teret kéri. A város ezen teret átengedi

A „BÁCSKA” tárcája.

Egyetértés.*)

Ira: Hlador. (1865.)

Nézd a cédrust! a part koszorúja
Törve fekszik a friss homokon,
Míg az erdő egymást átölelve
Oly könnyen győz az orkánokon.
Vár minden fa, melyet nem vehet be,
Bárba rätör mind a négy elem:
A leomlott cédrusok nevében:
Oh tarts össze, édes nemzetem!

Nézd a sólymot, a légnak királyát,
Egy erős kéz szárnyait szegé;
Sasnak látszott mindig a sasokkal:
Egymagán mint szédül lefelé!
Tegnap együtt vándoroltak égben,
Hol követte bizton képzetem.
Porba hullott sólymaink nevében,
Oh tarts össze, édes nemzetem!

Nézd a sziklát! tenger oldalában,
— Mit örökké tenger ostromol, —
Talapján a tengernél erősebb,
Ezred óta vézsekkel dacol;
Im egy orkán talpkövet kivájja,
És a szikla omlik hirtelen,
A kidöntött kősziklák nevében,
Egyestülj, oh drága nemzetem!

*) A közel multban elhunyt költőnek „Honn és Künn” című 1866-ban megjelent kötetéből.

Nézd a csermelyt! elszakadva titkon
Forrásától, a ki anyja volt,
Mily kicsiny lón! átlépné a gyermek,
S mily nagy és gyors, mig medrébe folyt.
Ég jegyez ki ember és folyónak
Medret, örvényt, bölesőt, sirt: hitem!
A kiszáradt és folyam nevében,
Oh tarts össze, édes nemzetem!

Nézd a bölcsék tarka légióit,
Socratestól a két Fichteig,
Együtt bírtak volna egy világgal,
Mig elválva, törpe mindenik . . .
Kant és Schelling, Cumberland, Vollaston
Alvó mécsék, én mind nevetem;
Isten műve boncolá az istent;
Oh tarts össze, édes nemzetem!

Spártából mi van most? Leonidas,
Nagy Sándorból? Alexandria,
Mi marad az istenek honából?
Mars, az isteneknek ostroma.
S mely szívből esd, mint imádkozó szűz,
Polóniát nem feledhetem . . .
Elenyészett nemzetek nevében,
Oh tarts össze, édes nemzetem!

VIZI KIRÁNDULÁS A FERENC-CSATORNÁN.

(Zombortól Ó-Becséig.)

Ira: Latinovits Géza.

1897. április.

Ezuttal nem exotikus világrészekről óhajtok tárogalni, hanem kedves megyénk egy áldott részén tett

kirándulásunkat esetelem, talán gyengébb tollal, mint ezen kedélyes ut érdemelné.

Sokszor megtörténik, hogy az ember távoli országokat jobban ismer, mint szülőföldje közeli vidékeit, mert azt hiszi, hogy ezeket megtekinteni könnyű feladat.

Nagy köszönettel tartozunk Heintz Albert műszaki tanácsos urnak, ki készséggel rendelkezésünkre bocsájta a Ferenc-csatorna társulat tulajdonát képező kis csavargózt.

Kellemes áprilisi reggel szálltunk a kis hajóra a Zombor melletti csatornabid alatt.

A kis társaság a következő urakból állott: Pankovits Ottó, Rohonczy Lőrinc, dr. Molnár Károly, Milodánovits Simon, Birvalszy György és e sorok írója. Még számosan ígérték jövetelüket, de — mint az ilyen kirándulások alkalmával rendszeren történni szokott — az utolsó pillanatban lemondtak.

A kis „Pannonia” csavargózs fűtve, utra készen állott. Összes legénysége három főből állott, a kormányos „Marcsi”, a fűtő és egy csatornai kalauzból.

Még „Erzsi” nének, az öreg szakácsnő, gyomorbeli igényeinket volt hivatva kielégíteni pompás paprikás és gulyásokkal.

A kis konyhában már is élénken rotogott a báránypörkölt, étvágygerjesztő illatot terjesztve, Milodánovits barátunkat folyton a konyha körül láttuk settenkedni, nem annyira Erzsi néni kedvéért, mint inkább sürgetni a mielőbbi tálalást.

A szép idő a fedélzetre csalt bennünket, nemsokára előkerültek a különféle rendű és rangu ödöklő fegyverek. Jaj szegény kácsák, szárcsák és buvároknak, melyek a cső elé kerülnek.

A főrendező, Molnár barátunk megadja az indulásra a jelet. Pankovits barátunk, a világlátott tengerész, vállalta magára a hajóvezetés nehéz feladatát, csakhamar elfoglalta helyét kellő parancsnoki komolysággal.

Utközben Milodánovits élénken magyarázza a vidék

oly föltétel mellett, hogy a kalvária ájtatos közönségét gyakorlatiakkal zavarni nem szabad és hogy a tulajdonjog elismerése címén az egylet évente 1 drb 20 koronás aranyat tartozik fizetni.

A kórház és szegény-menház élelméze ügyében megtartott árjeltesen a közölt egységáron alul tett ajánlatot Messinger József, a régi vállalkozó és pedig 25%-al; Schlesinger Teodóra azonban utóajánlatot tett és hajlandó 27%-al olcsóbban elvállalni a szállítást. A közgyűlés a régi bérlő ajánlatát fogadta el és pedig annál is inkább, mert Schlesinger Teodórának a ferje is jelen volt az árjeltesen és abban szintén részt vett s így módja lett volna az olcsóbb ajánlatot megtenni.

A Falcione Gyula-féle alapítványi ház lakásainak bérlete ügyében megtartott árverés jóváhagyott, a még kiadatlan bonthelyiségekre nézve azonban új árverés lesz. Ugyanígy jóváhagyott a Gyalokai-féle alapítvány földjének bérlete ügyében megtartott árverés.

Az apatini utcai keramitburkolás szerződését a város tudomásul veszi és intézkedik, hogy a keramit melletti hasítottóparkány készítésének és az ott beverő földnek elhordási költségei honnan fedeztessenek.

A Falcione Gyula-féle és a Pappházy Döme-féle alapítvány 1895. évi számadásai rendben találtak, a felelős számadóknak a város a fölmentvényt megadja.

A park munkásai és az utkaparók fizetéselemést kérnek, a város azonban ezuttal nem teljesíti azt.

Nikolits Kornél városi írnök 4 heti szabadságot kapott és ezzel a közgyűlés tárgysorozata ki volt merítve.

A zentaiak sajtópere.

Említettük mult számunkban, hogy a szegedi esküdt-szék előtt hétfőn, április hó 26-án tartották meg a zentai árvászek által a „Zombor és Vidéke” ellen indított sajtóperben a végtárgyalást.

A „Zombor és Vidéke” a mult évben azt írta, hogy a zentai árvaltárban nagyobb mérvű sikkasztások fordultak elő. Természetesen ez a vád nem felelt meg a valóságnak. A zentaiak tehát sajtóperet indítottak a vádaskodó és rágalmozó lap ellen. Dr. Molnár Gyula, a lap akkori felelős szerkesztője Rosenthal Ármint, zombori felső kereskedelmi iskolai tanuló nevezte meg szerzőtül.

A méltatlanul megrágalmazott zentai árvászek megkapta méltó elégtételt. Rosenthal Ármint elítélték 200 frt fő- és 100 frt mellékbüntetésre, a mely összeget a „Z. és V.” biztosítékból foglalták le. Így tehát a rágalmozás meg lett büntetve, a minthogy annak történnie is kellett. Átvesszük a „Szegedi Napló”-nak a tárgyalás lefolyásáról és eredményéről szóló tudósításából a következőket:

A tárgyalás.

A sajtóbírósnak elnöke Pókay Elek volt, bírák: Kurecz és Ludinszky, jegyző: Szeless.

A panaszos Bornemissza zentai polgármestert hivatalból képviselte Dobák Béla kir. főügyési helyettes. Rosenthal Ármint dr. Molnár Gyula, a „Zombor és Vidéke” volt szerkesztője és kiadója védte.

Az esküdtzék a következőképp alakult meg: Dobozki Mihály, Felmayer Lajos, Fournier Károly, Grasselly László, Haris János, Kittka Gyula, dr. Pálffy Sándor, Szigety Vilmos, Szobonya Kálmán, Tóth Péter, Vass Károly. Pótesküdtök: Ábrahám János és Cserzi Mihály.

A megalakulás után az elnök kiballgatja a vádlott Rosenthal Ármint, a ki 19 éves, kereskedelmi iskolai tanuló, beismeri, hogy ő írta meg a „Zombor és Vidéke” 1896. október 1-én megjelent számában a „Sikkasztás a zentai árvaltárban” című újdonságot. Ebben az van elmondva, hogy a zentai árvászeknél sikkasztások nyomára jutottak és Mihály János megyei árvászeki elnök Zomborból stírgösen odautazott, hogy a vizsgálatot megejtse.

Az elnök kérdéseire elmondja, hogy Molnár Gyula szerkesztő bízta meg ezen cikk megírásával. A hír egyébként is lappangott már a városban (Zomborban), a hol feltűntést kellett az, hogy a megyei árvászek elnöke 8 napra elutazott.

Elnök. Ön nem győződött meg arról, hogy való-e az a hír, a mit hallott és mégis kiírta az újságba, hogy sikkasztás történt.

strategiai fontosságát, egyuttal nagy jártasságot áru el a csatornát átszelő hidak ismeretében. Pontosan megmondja hány hidat fogunk O-Szapárig látni. Az igaz, éppen kétszer annyit találtunk, mint amennyit mondott, de ez nem az ő hibája, hálha azóta épültek, mióta ő utoljára itt járt.

Csakhamar élénk tüzelés fejlődik a fel-felbukkanó buvárokra, de bizony kevés kár esik bennük. Nem könnyű dolog eltalálni a madarat, mert csakis vékony feje látszik a vízből, azután a vizen igen csatlakozunk a távolság megítélésében, továbbá számításba kell venni a hajó haladását. Mindezeket csak többszöri gyakorlás után sajátíthatjuk el.

Virágzó rétek, zöld vetések és csinos szállások fekszenek a csatorna mindkét partján. Kis hajónk megfelelő gyorsan szeli a csatorna csendes vizét, óránként 10 kilométert hagy hátra.

Két órai hajókezés után kikötünk O-Szapárnál, hol kedves házigazdánk, Heintz felszáll a hajóra. Megérdemli ezen derek férfi, hogy bővebben foglalkozunk vele.

Bátran el lehet mondani, hogy ő a csatorna-társulat éltető lelke, ismeri minden csinját-binját e vízi utnak; és ha ma elhagyná igazgatói állását, úgy megakadna az egész apparátus. De nemcsak kintűnő igazgató ő, hanem kiváló mérnök is, kinek terve a budapesti vámháztéri hidépítési pályázat alkalmával osztatlan elismerést vívott ki.

Dacára, hogy igen vagyonos ember, mégis nagy buzgalommal és fáradozással iparkodik a csatorna hanyatló forgalmát nagyszabású tervek által emelni.

A csatorna torkolatának — Bács-Földváltól—O-Becsére leendő — áthelyezési munkálatokat kiváló szakértelemmel vezeti.

Megtudtuk tőle, hogy a csatorna-részvények nagy része angol tőkepenészek kezében van. Dacára, hogy igen csekély, alig 1 1/2% osztalékot kapnak részvényeik

Dobák. Milyen viszonyban volt ön a szerkesztőjével? Én úgy tudom, hogy a hírlapíró meggyőződésből dolgozik.

Vádlott. A szerkesztő azt mondta, hogy megírhatjuk.

Dobák. Ha szállongó hírek voltak, mielőtt a hírt megírta volna, miért nem fordult Mihályi árvászeki elnökhez információért?

Vádlott. Mihályi akkor Zentán volt. A szerkesztő a hírt a törvényszéknél hallotta.

Dobák. Ha valakinek a tisztességéről és a becsületéről van szó, ott mindenképp óvatosságnak kell lenni. Ön nem volt óvatos, önnek tisztán szennázó-hajbász volt a célja.

Vádlott. Történtek-e máskor a vármegyében sikkasztások?

Vádlott. Történtek bizony, irtam rólok máskor is. Még több kérdés befejezte után előadja dr. Molnár Gyula védő, hogy a vádlott nem rosszakaratból, hanem tisztán közérdekből írta azt a hírt, a melyről a városban különben is beszéltek már.

Hogy pedig az állapotok milyenek Bács megyében, arra nézve több tanút kér kiballgatni, köztük Sándor Béla nyug. megyei főispánt és dr. Vojnits István mostani főispánt. Igazolni akarja, hogy Bácskában hasonló sikkasztásoknak egész tömege fordult elő. Igazolja ezt az, hogy az államkormány, Széll Ignác min. tanácsost ezen dolgok megvizsgálására lektüldötte.*) Egyébként kijelenti, hogy a lap az utána következő számban rektifikálta azt, a mit a vádlott jóhiszeműleg megírt. Arra vonatkozólag, hogy ez a hír nemcsak az ő lapjában, hanem máshol is megjelent, tanukul kéri kiballgatni még Tábori Róbert író és dr. Bán Zsigmond közgazdasági író.

Ezek azután hosszabb ideig disputáltak, mint a hogy már ez a sajtótárgyalásokon szokás. A tanuk kiballgatását Dobák főügyési helyettes ellenzte, azon véleményben lévén, hogy arra nincsen szükség. Sikkasztások más vármegyében is történtek és történnek is. Bács megyében, a mely egyik legnagyobb megyéje az országnak, szintén történt, de aránylag nem több, mint máshol. Az pedig, hogy sikkasztás történt valahol, semmi módon sem jogosít fel arra, hogy olyan város árvaltárát vádolja sikkasztással, a melynél sikkasztás nem történt.

Dr. Molnár Gyula védő igazolni kívánja, hogy sem rosszakaratból, sem pedig szennázóhajbászathal írta meg ezt a dolgot a vádlott, hanem tisztán közérdekből.

A törvényszék úgy határozott, hogy csak az alább említett tanukat hallgatja ki.

Elvi kérdés.

Dr. Molnár Gyula védő kérte magát kiballgatni tanu gyanánt ebben az ügyben. A törvényszék őt tanuknak elfogadta.

Dobák ügyész azt kéri a törvényszéktől most már, hogy a védő hagyja el a helyét, mert védő tanu egyuttal nem lehet, különösen olyan perben, melyben ő maga is érdekelve van.

Pókay Elek elnök kijelenti, hogy a sommás eljárás 67. 20. cikkelyei, amelyek sajtópörben is irányadók, azt mondják, hogy a perben álló ügyvéd is tehet tanuallomást.

Dobák semmisségi panaszt jelent be, azon az alapon, hogy a védő nem tehet tanuallomást a vádlott meghallgatása nélkül.

Tanuk.

Az első tanu maga a védő dr. Molnár Gyula ügyvéd vallja, hogy a közlemény megírása előtt való napon hallotta egy előkelő tisztviselőtől, hogy a zentai árvaltárban baj van. Ezért mondta, hogy az megírassék.

Dobák. Ki volt az az előkelő tisztviselő?

Tanú. Nem mondom meg.

Dobák h. főügyész semmisségi panaszt jelent be. A törvényszék a tanuk kiballgatását elrendeli, ami ellen Dobák ismét semmisségi panasszal él.

*) Épen a „Zombor és Vidéke” és a jelen sajtóperben védőként szereplő akkori szerkesztője terjesztett folyton-folyvást rémhíreket valami képzelt bácsmegyei korrupciónál és épen a Széll Ignác akkori miniszteri tanácsos, jelenlegi államtitkár által megejtett beható vizsgálat bizonyította be a „Z. és V.” örökös vádjainak alaptalanságát és szolgáltatót fényes elégtételt a megyei adminisztrációnak. Szerk.

után, még sem zúgolódnak; sőt nagy örömmel jönnek majd minden évben a csatorna megtekintésére és ezen alkalommal élénk örömtünek adnak kifejezést, hogy pénzüik ily, a közgyőnosodást előmozdító vállalatban fekszik. Ellentétben a mi magyar középcenzeseinknek, kik ha pénzüket ily vállalatba fektetik és ha az nem hoz 6—8%-ot, már nagy bajról panaszkodnak és nem tekintik az indirekt hasznót, mi a nemzeti közgyőnosodásban rejlik. Pedig az említett angolok nem is saját nemzetüket emelik ezen vállalattal.

A kis-sztpári zsilipezésen hamar átesünk, lévén ezen zsilip csekély esésű.

A csatorna mindkét oldalán látunk tilosban halászó pórokat az ugynevezett „teszi-veszi” hálóval.

Évenként száz meg száz halót koboztat el a társulat és érzékenyen büntetett a tilalom áthágóit, mind hiába, ezen visszaélést nem lehet megszüntetni. Pedig nagy gondot fordítanak a balak tenyésztésére, a mult évben is 1.500.000 ikrát hoztattak Németből, de fele elpusztult az uton, a megmaradt felerészből pedig alig maradt 60.000-nél több.

A csatorna-társulat azon van, hogy az öntözési rendszert meghonosítsa e vidéken, mely csakugyan áldásos dolog lenne, de a nép nem tudja és nem akarja felfogni annak nagy horderejét és fontosságát. Dacára, hogy a társulat leszállítja a költségeket holdanként 10 frtól 3 frtra, még sem bír prozelitákat teremteni. Volnánk csak Hollandia, Dél-Franciaország vagy Németországban, hol a nép kapva kap a kintűnő alkalmon, már rég behozta volna saját jószántából. Vajha eljönne az idő, hogy a különben szorgalmas nép belátná ez intézmény célzerűségét, de hiába! mi konzervatívok vagyunk és irtóznak minden új dologtól, bármennyire hasznunkra válna is az. A rendes argumentum valamely újításra ez: ha eddig megéltünk így, ezután is csak meg fogunk élni.

Elérjük Cserevenka községet, jobbra-balra nagy gabonaszállító hajók, többnyire a szorgalmas és vagyonszerző Leibach-család tulajdona. Az egyik hajón látjuk

Ezután kihallgatták Sándor Béla volt főispánt, dr. Vojnits István jelenlegi főispánt és Ekkert Gyula postamestert.

Mihályi János Bács megye árvászeki elnöke azt vallja, hogy ő azért ment Zentára az árvaltár megvizsgálni, mert őt nem ezen eset kapcsán a megye közgyőnosodási bizottsága kiküldte. A vizsgálatkor konstataulta, hogy a zentai árvaltár a legközelebbben rendben van.

Ezzel a bizonyítási eljárást befejezték.

A vád- és védbeszédek után az esküdtök tanácskozásra vonultak vissza.

Pály Sándor ügyvéd hirdette ki az esküdtök ítéletét, amely szerint arra a kérdésre, hogy: szerzője-e a cikknek a vádlott, 12 igennel és három nemmel és hogy vétke-e a szerző a rágalmozásban. 10 igennel és két nemmel felelték.

Dr. Molnár védő semmisségi panaszt jelentett be az ítélet ellen a formai hibák miatt, mit azonban a sajtóbírósnak nem akceptált. Elítélték 200 frt fő és 100 frt mellékbüntetésre a vádlottat, amely összeget a „Zombor és Vidéke” című hetilap biztosítékából foglalták le.

Ujdonságok.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Fülöp Bertalan szabadkai adóhivatali adóosztályt ugyanoda ellenőrré nevezte ki.

Beösze Gyula kinevezetése. Beösze Gyula, a zombori zászlóalj volt alezredes-parancsnoka a májusi előléptések alkalmával ezredessé nevezetett ki.

Katonai kinevezés. Szakács Gyula, Budapestben állomásozó honvéd főhadnagy, Késmárky Béla, vármegyei nyugdíjazott főszámvéve veje a májusi előléptések alkalmával századossá nevezetett ki.

Előléptetés. A pénzügyminiszter dr. Borostyán Sándor pénzügyi fogalmazót a X. fizetési osztály 1000 frtos, Náray Vilmos, Szakács Lajos és Juhász Károly pénzügyi fogalmazókat ugyanezen fizetési osztály 900 frtos fokozatába léptette elő.

Kormánybiztos. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a gör. kel. szerb patriárka egyházi főhatósága alatt álló újvidéki főgimnáziumhoz ez évben megtartandó érettségi vizsgálatokhoz kormánybiztossá dr. Margalits Ede budapesti egyetemi ny. rk. tanárt nevezte ki.

Katonai előléptetések. A hivatalos lap vasárnapi száma közli a májusi katonai előléptéseket. A bennünket érdeklő előléptetések a következők: a 23-ik számú cs. és kir. gyalogezrednél Delic Mihály őrnagy alezredessé, Marić Radován százados őrnaggyá (eddig a cs. és kir. 28-ik sz. gyalogezrednél volt), dr. Barták Károly főorvos II. oszt. ezredorvossá, Politovszky Vilmos, Hallenberger Imre és Friedrich Róbert hadnagyok főhadnaggyá nevezetett ki; a 6. honvéd gyalogezrednél Bartholy Lajos alezredes ezredessé, Fodor Pál I. oszt. százados őrnaggyá, Tolmács István II. oszt. százados I. oszt. századossá, Mária Sándor főhadnagy II. oszt. századossá, Walberg Ödön hadnagy főhadnaggyá, Völgyi Lajos hadnagy főhadnaggyá nevezetett ki.

Kormánybiztosok. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az évi rendes érettségi vizsgálatok alkalmából a szabadkai közgyőnosodási főgimnáziumhoz dr. Szamosi János kolozsvári egyetemi nyilvános rendes tanárt, az újvidéki kir. főgimnáziumhoz dr. Békefi Remig budapesti egyetemi m. tanárt, a bajai kath. főgimnáziumhoz dr. Margalits Ede budapesti egyetemi ny. r. k. tanárt küldte ki kormánybiztosul.

Kirándulás. A „Zombori Kerékpár-Egyesület” folyó évi május hó 1-én és 2-án kettős kirándulást rendez: 1. Május hó 1-én (szombaton) Pécsre. Indulás pontban d. u. 1 órakor; vezető Koch Béla I. mp. — 2. Május hó 2-án (vasárnap) Apatinba. Indulás d. u. fél 2 órakor; vezető Engel Manó II. mp. Miről a t. tagok ez uton is értesítettek.

Apatini sörcsarnok. Herche Albert a bajai uton lévő Aman-féle apatini sörcsarnokot a Jerkovits-féle házba helyezte át. A sörcsarnok megnyitása május 2-án d. u. 4 órakor lesz. A megnyitáson Fényes Gyula zenekara játszik.

Leibach Konrad barátunkat személyesen felügyelni a gabona berakásra. Hívjuk őt, jönné velünk, de teendő nem engedik. Eszembe jut egy jellemző vonás Leibach Konradról. Egy társaságban, hol ő is jelen volt, szóba került az utazás, hogy mily hasznos és kellemes szórakozás a különösen vagyonos embernek, ki nem néz a költségekre. Konrad barátunk is kedvet kap és kijelenti, hogy szivesen tenne nagyobb utat, például körül utazná Afrikát. Csak előbb akarván tudni mennyibe kerülhet az ut, mert ha 500 frtnál többet kellene kiadni, akkor inkább Cserevenkán marad. Tehát ez akadályozta meg Konradot, hogy nem lett világtutató; inkább maradt otthon — milliomos.

Délfelé elérkeztünk Kulára, hol Széchenyi Tamás főszolgabíró is csatlakozott társaságunkhoz.

Kula igen emelkedik az utóbbi időben, több nagy ipartelep létesült, melyek nagyon szép hasznót hajtának. Így nagy mézkezemence, fűrésztelap, selyem szalaggyár. Ez utóbbi Berkovits polgártársunk létesítési állami segélyvel, és ez ideig az országban az első ilyenem vállalat. Mint magam is meggyőződtem, valóban szép és kintűnő minőségű szalagot állít elő. Kezdetben svájci leányok kezelték a géppel hajtott szövözéseket, de most kizárólag kulai leányok vannak alkalmazva, kik teljesen bele tanultak a kezelésbe. Mindenesetre dicséretre válik Berkovitsnak, hogy meghonosította ez új iparágat és bátorsága volt a kezdet nehézségeivel megküzdeni; már is szép siker koronázza fáradozásait. A fiatal Berkovits több évig tanulmányozta Svájcban ezen gyárakat.

Kulát elhagyva megpillantjuk tövisi Rác György nagy kiterjedést szőlőtelepét, a „Jólan-földet”. A közélet ezen régi kipróbált barcosa egyuttal kintűnő és szakavatott gazda, ki ezen minta szőlőtelepével nagy jótéményt gyakorol e vidékre, mert a nép látva az okoszerű kezelést, kedvet fog kapni a szőlő kiterjedt művelésére.

(Folyt. köv.)

Emil ny
egyik k
szendet
magyar
kezdet
ügyvéd
bíró volt
lőnek v
vett az
innen a
jogi teki
kedelmi
delmi-
készítő-
meiert a
ki. Egyi
minden
szeretet
nek is u
volt s iz
pen. Haiz
be s min
legmagas
nyugalom
a jól meg
hesse. —
Alulirota
rint teleju
m. kir. k
kiskereszt
folyó évi
szenvetés
gult hilt
fognak sa
szentelés
ladi sirb
1897. évi
Alvarai Ma
Alvarai Ma
gyermek i
Szerk

Ferenc pa
fáradozása,
aldozatkész
junius hóba
setatérn n
fellálltati i
műtermébe
készítletek
vezetése ad
gyobb társa
teletére a p
van véve e
már most is
és hazafias
közölni.

Hiad
galom inu
költő emlék
szabadkai f
határozta, h
a tárgybán
tanári szoba
lődöket szin

Fogy
rettünk a k
főgymnasiun
tanítja a z
rendszerűnő
került ki e
élénk fejlőd
kebeleiben, a
irókörve t
két éve áll
állandó össze
egyesület—
ben nagy sít
is pártolta k
díjjal a köve
sorába: Kar
Mátyás, dr.
Sándor, Vár
Trischler Gy
Lánczok Z.
Mihály, Jus
Raisz Lajos,
Sándor, Hara
Gyula, Lang
Béla, Dömöt
heimer Henri
Kaczvinsky J
Georgovits K
József, Hein
dr. Grünert
Kollar Albert
Huber József
Pál, dr. Krón
Frey Imre, B
József, Popov
Reihenberg Z
Spath Károly
teczky Aladár
József, Steing
Engel Manó,
Sándor, Roed
Lajos, Ulma
Kosztá, dr. Ka
István, dr. Si
Pávlovits Jen
Pacséry Károly
Fogadják kör
tűnket. Horvát

Schma
volt Schmauz
főispánnak ind
vármegye, min
részletes tudósi

Pályáz
gatóság az ön
palánkai kir. ad

Manojlovics Emil meghalt. Manojlovics Emil nyug. kir. kuriai tanácselnök, a magyar bírói kar egyik kitünősége 75 éves korában Szabadkán jobblétre szenderült. Az elhunyt kitünősége halála az egész magyar jogászvilág vesztesége. Pályafutását mint ügyvéd kezdette Szabadkán, hol közel 25 évig folytatta az ügyvédi praxist. Már a 60-as években törvényszéki bíró volt. 1865-ben Versec város országgyűlési képviselőnek választotta meg Manojlovicsot, ki tevékeny részt vett az első delegációban. Később a kir. táblához s innen a kuriához került, a hol nemcsak mint büntető-jogi tekintély állott kiváló bírónak, hanem mint kereskedelmi jogász is. Szolgálatát utolsó éveiben a kereskedelmi- és váltótanács elnöke volt. Tagja volt a törvénykészítő-bizottságnak és a királyi érten szerzett érdemeiért a Szent István-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Egyike volt legkiválóbb bírói jellemeinek, a ki mindenki becsületét és tisztelét birta. A társaságokban szeretetreméltósága tette őt kedvelté. A zeneművészetnek is nemcsak nagy barátja, de hűséges művelője is volt s így a zenészkörökben is magának tartotta némi tekintélyt. Halála rövid betegkedés után, váratlanul állott be s mindenfelé élénk részvétet ébresztett. Manojlovics legmagasabb kitüntetéssel csak pár hónap előtt vonult nyugalmába; s a sors akarta úgy, hogy munkás élete után a jól megérdemelt nyugalom csak rövid ideig élvezhessék. — A család a következő gyászjelentést bocsátotta ki: Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, miszerint felejtetlen jó atyánk Alvarai Manojlovics Emil, a m. kir. kuria nyug. tanácselnöke, a Szent-István rend kiskeresztje és a II. osztagú vaskorona-rend vitéze folyó évi április hó 26-án életének 75-ik évében rövid szenvedés után az Urban elhunyt. A felejtetlen boldogult hült tetemei f. április hó 28-án délután 4 órakor fogtak saját házából a gör. kel. szertartás szerinti becsülettel a helybeli régi szeb. temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyezni. Szabadkán, 1897. évi április hó 26-án. Béke poraira, áldás emlékére! Alvarai Manojlovich Adrián, Alvarai Manojlovich Izabella, Alvarai Manojlovich Vjere, Alvarai Manojlovich Polly gyermekei.

Szent-István-szobor Palánkán. Eisenhut Ferenc palánki születésű müncheni hírneves művész fardozása, egyetek, intézetek és az intelligens közönség áldozatkészségének eredményeképpen Palánkán folyó évi június hóban, a millenium emlékére Uj-Palánkán létesített sétaterén művészi kivitelű Szent-István- király-szobor fog felállítani. A szobor Kallós hírneves műszobrászunk műtermében készül. A leleplezési ünnepélyre nagy előkészületek folynak. Ezen ünnepélyre Eisenhut művész vezetésével egy művészekből és újságírókból álló nagyobb társaság fog Palánkára lerátni, melynek tisztelőit a palánki kaszinó díszbédét fog adni. Terve van véve egy nagyszabású népiünnepély is, mely iránt már most is igen nagy érdeklődés mutatkozik. A szép és hazafias ünnepély részletes programját később fogjuk közölni.

Hiador-émlék Szabadkán. Szabadkán mozgalom indult meg, hogy a most elhunyt Jámor Pál költő emlékeztetőre műemléket létesítsenek. Az eszmét a szabadkai főgymnasium tanárkara magáévá tette s elhatározta, hogy a város közönségéhez felhívást intéz, s e tárgyban május hó 9-én d. e. 10 órakor a főgym. tanári szobában ülést tart, a melyre az ügy iránt érdeklődőket szintén megjelenésre fölkéri.

Főgymnasiumunk gyorsiróköre. Felkértünk a következő sorok közlésére: A zombori áll. főgymnasiumban Rácz Soma tanár dr. már évek óta tanítja a gyorsírás művészetét Gabelsberger-Markovits rendszerének szellemében. Máris több kiváló gyorsíró került ki e tanfolyamokból. De összehasonlíthatatlanul élénk fejlődésnek indult a gyorsírás ügye az ifjúság körében, a mióta a tanár ur a gyorsíró ifjúságot gyorsirókörre tömörítette. A „Markovits kör“ még csak alig két éve áll fenn, de már is 40 tagot számlál. A kör állandó összeköttetésben áll az „Országos magyar gyorsíró egyesület“-tel, melytől támogatva a gyorsírás fejlesztésében nagy sikereket ér el. Ez évben városunk közönsége is pártolta körünket, a mennyiben 1 korona tagsági díjjal a következő urak léptek körünk pártoló tagjainak sorába: Karacsony Gyula, dr. Márkovits Lajos, Szondi Mátás, dr. Orkányi Ede, id. Mihály János, Bertolino Sándor, Városv László, Diener János, Trischler Ferenc, Trischler Gyula, ifj. Mihály János, Trischler Károly, Lánckor N., Maximovits Szilárd, Tóth István, Szűts Mihály, Jusits N., dr. Falcione Nándor, Baumann Nándor, Raisz Lajos, Husveth Károly, Sándor Béla, dr. Pataj Sándor, Halász Dávid, Weidinger Sándor, Schlagger Gyula, Lang Gyula, dr. Matziz Pál, Dekker Pál, Duhony Béla, Dömötör Pál, Valter Nándor, Lang Flórián, Hettesheimer Henrik, dr. Alföldy Árpád, Koczár Zsigmond, Kacvinszky Kálmán, Brogyányi Gyula, Haday Ferenc, Georgovits Kósza, Spitzer Márk, Bikár Simon, Thim József, Heinecz Kálmán, Thurszky Jenő, Falcione Gusztáv, dr. Grünner Samu, dr. Popovits Dusan, Kollár József, Kollár Albert, Kunhegyi Ferenc, dr. Feles Adolf, dr. Huber József, Belt Sebestyén, Györfly Géza, Gertinger Pál, dr. Krónits István, Drescher Ede, Dömötör Aladár, Frey Imre, Bittermann Nándor, Tarczay Dezső, Karváz József, Popovits Sebő, Szemző Károly, dr. Horváth Ákos, Reibenberg Zsigmond, Szilágyi Mór, dr. Strasser Lajos, Spath Károly, Halm Ervin, dr. Kovacsics Caesar, Stvertetzky Aladár, Hanke Imre, Horvátsics Stipó, Temesváry József, Steingassner Imre, Miladinovits N., Fodor Pál, Engel Manó, Jakobsits Mihály, Vujevich Lajos, Schlieszer Sándor, Roediger Lajos, dr. Vas Antal, dr. Ferencsik Lajos, Uhlmann Miklós, Bodiu Mihály, dr. Bugarszky Kósza, dr. Kabos Márton, dr. Konyovits Dávid, dr. Zákó István, dr. Simonovits Radivoj, dr. Czeisel Lajos, dr. Pavlovits Jenő, dr. Hübner Gyula, Gräff Nikáz, dr. Pacséry Károly, Sztrázska Lajos, Gyorgyovanszky György. Fogadják körünk és a gyorsírás nevében hálás köszönetünket. Horvátoivits Iván elnök, Brauner Zsigmond titkár.

Schmausz Endre installációja. Tegnap volt Schmausz Endrének, az újonnan kinevezett bajai főispánnak installációja. Az installációra elutazott egy vármegye, mint a város küldöttsége. Jövő számunkban részletes tudósítást közlünk.

Pályázatot hirdet a zombori kir. pénzügyigazgatóság az öngyilkossá lett Wrgovics Szilárd után a palánki kir. adóhivatalnál megüresedett ellenőri állásra.

Deputáció a képviselőnél. A helybeli iparosok egy nagyszámú küldöttsége kereste fel a napokban Széchenyi József országgyűlési képviselőt és arra kérte fel, hogy az ipartörvény módosítása alkalmával az iparosok érdekeit és kívánságait istápolja. A képviselő a küldöttséget a legnagyobb szívellyességgel fogadta és az ügy támogatását megígérte.

A művészestély. Mult számunkban közöltük már a május hó 4-én, a városi színházban Zilahiné, dr. Várady és Zilahi által megtartandó művészestély programját. Az estély iránt városszerte általános az érdeklődés. Közönségünknek ritkán jut osztályrészül neves embereket és neves művészeket hallgatni; természetes hát, ha a jegyeket valósággal szétkapkodják.

Mai tárcánk. Örömmel hívjuk fel olvasóközönségünk szives figyelmét mai tárcáinkra. Latinovits Géza ur volt szives rendelkezésünkre bocsájtani legújabb, ezuttal bácskai érdekes és vonzóan megírt utirajzát.

Békéltető bizottság. A zombori ált. ipartestület kebelében működő békéltető bizottság alapszabályainak 5. §-a értelmében a békéltető bizottságra beválasztandó 12 segédtag és 3 póttagnak az általános ipartestület hivatalos helyiségében tartandó választás határnapján 1897. évi május hó 9-ének reggeli 9 órája ezennel kitűzték, melyre az érdekelteket megvárhatatlanul a választási jogosultsággal bíró segédtag névjegyzéke folyó évi április hó 24-étől 1897. évi május hó 6-ig az ipartestület hivatalos helyiségében közzé kell tenni, ahol az ellen a netáni felszólamlások is eszközölhetők lesznek. Zomborban, 1897. évi április hó 20-án. Dr. Nikolits György, tb rendőrfőkapitány, iparhatósági biztos.

A jövő évi választók. Zombor város központi választmánya tegnap délelőtt 10 órakor ülést tartott a jövő évi képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítása, illetve összeállítására vonatkozó intézkedéseknek megtétele végett. Megalakították az összeíró küldöttséget, melynek elnökéül Dekker Pált, tagjaiul Bittermann Nándort és dr. Krónits Istvánt, póttagjaiul pedig Lang Flóriánt és Thum Vincét választották meg. Az összeíró bizottság működését május 31-ig köteles befejezni, a mely után a névjegyzék közzé kell tenni.

A közegészségügy és köztisztaság érdekében. Közeledek a nyár, a kolera és más bacillussoknak évszaka. Nem megrövszöl, hanem csupán fölös óvatosságból hívjuk fel a város intező köreinek figyelmét a nyári évszak közeledte alkalmával egy és más dolgokra. A közegészségnek egyik fő feltétele a köztisztaság. Kívánatos volna tehát, hogy a meglévő rendszabályokat a lehető legnagyobb szigorral foganatosítsák. A kolera évről-évre remélt, szigoruan kell tehát arról gondoskodni, hogy a bacillusoknak és miazmánknak ne adjunk tányt. Városunkban nem egy ház előtt (különösen vendéglők előtt) bűzös kigőzölősei valóságos kis mocsarak vannak; az árkoknak nincsen jó lefolyásuk, úgy, hogy a járó-kelő lépten-nyomon a szék- és vizeletével óvni magát a bűzös kigőzölősektől. E mellett az egyes házak udvarai is ellenőrizetlenek; sok helyütt rakásra hányják a szemetet, nem törődve a penitriáns bűzzel. De hát ezek mind általánosan ismert bajok, a melyek orvoslása bizonyára nem marad el. Egy speciális esetre is fel akarjuk hívni az intező körök figyelmét; van itt városunkban Schlesinger Simonnak rongy és csont zsbáru üzlete. Ez az üzlet abból áll, hogy összedeszt és összevásároltatja a rongyokat és mindenféle csontokat. És hol van a raktára ennek a sok piszkos, szennyes portékának? A város belterületén, a Jubász-utcában, mindjárt az utca elején. Fölösleges hangsúlyozni, hogy az e fajta raktárak nem a város belterületén van a helye és fölösleges azt is hangsúlyozni, hogy az a raktár mennyire lehet okozója és terjesztője valamely ragályos bajnak. Tisztelettel felhívjuk az illetékes köröket, hogy ezen és hasonló állapotok megszüntetése iránt a közegészségügy jól felgott érdekében intézkedjék. (Beküldetett.)

A sorozások eredménye Bácsmgyében. Az egész vármegye területén befejezték már az ideai sorozásokat. A sorozások eredménye a következő: a bajai járásban előállított összesen 872 hadköteles, az ujoncjutalékra 262, a póttartalékba 82 sorozatott be; az ujvidéki járásban előállított összesen 1160 hadköteles, az ujoncjutalékra 359, a póttartalékba 73 sorozatott be; az almási járásban előállított összesen 1089 hadköteles, az ujoncjutalékra 368, a póttartalékba 68 sorozatott be; a palánki járásban előállított összesen 897 hadköteles, az ujoncjutalékra 306, a póttartalékba 58 sorozatott be; a b-topolyai járásban előállított összesen 1031 hadköteles, az ujoncjutalékra 406, a póttartalékba 58 sorozatott be; a zombori járásban előállított összesen 973 hadköteles, az ujoncjutalékra 346, a póttartalékba 60 sorozatott be; a hódásági járásban előállított összesen 947 hadköteles, az ujoncjutalékra 320, a póttartalékba 59 sorozatott be; az apatini járásban előállított összesen 993 hadköteles, az ujoncjutalékra 346, a póttartalékba 56 sorozatott be; az ó-becsei járásban előállított összesen 866 hadköteles; az ujoncjutalékra 301, a póttartalékba 37 sorozatott be, a kulai járásban előállított összesen 925 hadköteles, az ujoncjutalékra 273, a póttartalékba 53 sorozatott be; a zentai járásban előállított összesen 744 hadköteles, az ujoncjutalékra 284, a póttartalékba 44 sorozatott be; Zentán a városnál előállított összesen 431 hadköteles, az ujoncjutalékra 151, a póttartalékba 16 sorozatott be; a zsablayi járásban előállított összesen 484 hadköteles, az ujoncjutalékra 85, a póttartalékba 17 sorozatott be; a titeli járásban előállított összesen 427 hadköteles, az ujoncjutalékra 103, a póttartalékba 21 sorozatott be.

Beszámolás a gyermek-előadásról. Népiskoláink és a tanítók zajtalanul, úgy működnek a tanítás és nevelés mezején, hogy a közönség alig vesz róluk tudomást. Mintha csak nem is lennének. De bezeg ápril 19-én és 20-án a helybeli róm. kath. tantestületről az egész város közönsége tudomást vett, sőt vidékre, más városokba is eljutott a híre annak, hogy mily fényes estélyt rendezett a „Tanítók Háza“ javára. A két est előadásának sikere, fényes csodás hatása most is élénken foglalkoztat mindenkit s ez a siker bizony a rendezőknek sok fáradságba került; no de azok nem is sajnálták a fáradságot. Kedden tartotta meg a testület a számadást egy rendkívüli ülésen, a melynek előttünk fekvő eredménye hangosan hirdeti Zombor város közönségének nemes áldozatkészségét, a mely érületnek ez alkalommal

oly hatalmasan adott kifejezést. A két estének 367 frt 75 kr bevétele volt, melyből levonva 97 frt 75 kr kiadást, 270 frt tiszta bevétel maradt, a mely összeg már postára is van adva, hogy a jótékonyaság eszközésére szolgáló tőkét növelje. A tantestület a leszámolás alkalmával a szellemiek rendezőiről szintén megemlékezett s buzgólkodásuk elismerésül jegyzőkönyvi köszönetet szavazott nekik, a kiknek nevét, méltó emlékeztül, e sorokban is feljuttatjuk. A szorgoskodásból az orszlánsz Bergerné G. Anna tanítónő is, de méltó osztályosai voltak a fardozásban Mayerne O. Erzsébet és Denkné K. Emilia tanítónők. Az anyagi szép sikerért azonban e sorokban Zombor város lelkes közönségének, ezek közül első helyen azon szülőknek mond köszönetet a testület, a kik költséget nem kimélve, gyermekeik szerepeltetése által biztosították az esték élvezetes voltát és sikerét. És hálás köszönetet nyújtunk a testület a felülfizetőknek — (Aman Ferenc 1 frt, Aman Ferencné 1 frt, Balcer György Aladár 40 kr, Czár András 1 frt, Czifrusz Ferenc 1 frt, Csincsek József (Vinkovce) 50 kr, Husvéth István 1 frt, dr. Pacséri Károly 50 kr, Roheim Károly 1 frt 50 kr) — a kiknek ezen adományát e helyütt nyugtatja.

Tűz. Folyó hó 26-án délután 5 és 6 óra között tűz ütött ki a szelencse külvárosban Szternagy cipésmester házában, az udvaron lévő disznóól ismeretlen okból kigyulladt, de a gyorsan érkező tűzoltóknak sikerült a tüzet eloltani, mielőtt nagyobb veszedelem keletkezett volna.

Az apatini tanítói kör közgyűlése. A Bács-Bodrogi megyei apatini kerületi közs. tanítói kör f. évi május 12-ik napján Gomboson fogja rendez tavaszi gyűlést megtartani, melyre a kör tagjai és a tanítgy barátai tisztelettel meghívottak. A gyűlés sorrendje: I. Gyakorlati tanítás. II. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása. III. A következő tétélek tárgyalása: 1. Mi a gazdasági iskola főcélja? Továbbá kidolgozandó annak tarterve és óraterve, végre határozatessék meg a magyar és nem magyarok iskolában felvehető tananyag! 2. Mily eljárást kövessen a tanító az egyes tantárgyak kezelésénél, hogy a tanulók önszorgalomra serkentessenek? 3. Megfelelnek-e a népoktatási intézetek, különösen az elemi és ismétlő, vagy hasoncélú iskolák nevelői feladatuknak? 4. Mennyiben befolyásolja, illetőleg hátrálja a népoktatási intézetek fellgyeletének mostani módja a tanítás és nevelés eredményét és miképpen lehetne az esetleges hátrányos befolyást elhárítani. 5. Az őszi gyűlés helyének kijelölése. 6. Az őszi gyűlésen tárgyalandó tétélek küzúsi és a munkálkodók kijelölése. 7. Indítványok. 8. Tagdíjak lefizetése és nyugtázása. 9. Tiszújítás. Az ülés délelőtt 9¹/₂ órakor veszi kezdetét. A kör hivatalból kötelezett tagjait tisztelettel felkéröm, hogy az ügyrend értelmében a gyűlés elejétől annak bezártáig jelen legyenek, mert az időközben távozó tagok távozásuknak alapszabályszerű kimentésére levő kötelezve; a távol maradó tagok pedig távolmaradásukat f. évi május hó 30-ig annál is inkább mentseik ki, mert ellenkező esetben a választmány az alapszabályok, valamint az ügyrend ide vonatkozó pontjait fogja alkalmazni annak megjegyzése mellett, hogy a távolmaradás sem az elnökség, sem pedig a tagok bejelentése alapján nem igazolható. Az újonnan alkalmazott állami és községi tanítók az alapszabályok 2. §-ának a) pontja értelmében felhívottak a körbe való belépésre. Kelt Apatin, 1897. évi április hó 25-én. Weigang János, elnök. Gurka Márton, jegyző.

Esővízes kádban lelte a halálát. O-Becséről írják a következőket: Verbai Török Anna ó-becsei asszony, mosás közben vizet akart meríteni az esős kádból, egyszerre csak szivgyöresöket kapott és fejével lefelé bele zuhant a vízzel telt kádba. Mikor észrevették, már halva volt.

Késelés. O-Szivacon e hó 25-én Pavkov Márkó és Csurtsits Milán a feletti örömtükben, hogy megérték husvétjuk szent ünnepét, gyakorta pillantottak a palánkás üveg fenekére, a mi annyira jó hangulatba hozta a szerb atyafiakat, hogy nagyon előre haladtak koruk dacára asszonyaik szépsége felett kezdtek vitatkozni s miután mindenik szebbnek tartotta a saját asszonyát, a kényes kérdést Csurtsits Milán csizmaszáróból előhúzott késével oldotta meg akként, hogy Pavkov Márkó gyomrába mártotta kését, melytől a 70 éves aggastyán összerogyott. Mindkettő vagyonos ember. Csurtsits véres tette után pipára gyújtott s úgy várta az igazságszolgáltatás sulyos kezét.

Házi verseny. A zombori sport-egylet csütörtökön délután 6 órakor a főgymnasium tornacsarnokában házi versenyt rendezett. Diszes és nagyszámú közönség töltötte meg a tornacsarnokot, általános érdeklődéssel nézte végig az érdekes atletikai mutatóványokat. A program minden egyes száma a modern testedzés magasztán állott. Ugy a birkózás, mint a vivás, sulyemelés és vitörözés terén Zombor olyan mükedvelőkkel dicsekedhetik, akik bármely helyen is első helyet foglalnának el. Különösen a vivás terén láttunk fényes recontre-okat. Ugy az olasz, mint a Szemző-féle iskola kitünő erővel volt képviselve. Különösen kitunt Rohonczy Lőrinc megyei aljegyző, aki az olasz és a Szemző-féle iskola minden előnyeit megelőző bizottsággal alkalmazza. A verseny sikeréért különben is dr. Tatics Péter és Gerencsér Lászlót illeti meg a babér, akik fardaságot nem kimélve, mindent elkövettek, hogy a sport-egylet régi dicsőségét homály ne érje. A program a következő számokból állott: 1. Vitörözés. Kiállottak: Puskás honvédbadnagy és Gerencsér László. 2. Sulyemelés. Kalemics Dusan, Mirkovics Gergely és Agyics János meglepő könnyűséggel emelgették az 50 kilósokat. 3. Kardvivás. Waldberger Odön főhadnagy és Gerencsér László tükeletest nyújtottak. Az első a magyar vivásban, az utóbbi az olasz vivásban kitünő. 4. Birkózás. Mirkovics Gergely és Auer Aurél mutatták meg, hogy méltó tanítványai Tatics Péternek. 5. Kardvivás. Gerencsér László és Rohonczy Lőrinc mérköztek. Rohonczy legjobb tanítványa Szemző Istvánnak és így nagy érdeklődéssel és meglepéddel kísérte a közönség minden mozdulatát. Általános taps és éljenzés hangzott fel a program minden száma után.

A cigaretta-óriás. A kormány meglepetést készít dohányzó polgárainak. Uj fajta cigaretta gyártásával foglalkozik a magyar pénzügyminiszterium. Ez uj cigaretta minősége a lehető legjobb lesz, mert kerti do-

hányból készítik, nagysága a portoriko-szivarral fog vetekedni s az ára mégis csak egy krajcár lesz. A borítékát az új cigarettának nem papirosból, hanem dohánylevélből csinálják. Vagy tíz évvel ezelőtt voltak már ilyen fajta cigaretták, akkoriban hölgyiszivarnak hívták őket.

Művészet és irodalom.

Történelmi Társulatunk Évkönyvének első része a napokban jelent meg. Tartalma a következő: 1. Repertorium a megyei tört. társulat évkönyvének 1885—1896. évi folyamatahoz, összeállította dr. Dudás Gyula titkar. 2. Néhány szó Bacs-B. vármegye tagozatáról és két nagy folyójának fejlődéséről (a társulat közgyűlésén felolvasott tanulmány), írta Czifrusz Ferenc. 3. Bacs-B. vármegye helynevei. 4. A tört. társulat tagjainak névsora 1897. évre. A füzet itt közölt tartalmából a nagyközönséget bizonyára a helynevekről írt rész fogja leginkább érdekelni, melyet a társulat a m. kir. belügy-ministerium által alakított országos bizottság felkérésére állított össze. Érdekes tudni, hogy a történelmi társulat valamennyi helység nevének korszerinti származását adja s a hol lehet, a történelmileg kimutatható eredeti alakot, néhol pedig az eredeti értelmet is visszaadja, végül az orthografiára nézve több változtatást vél okadatoltnak. Így, hogy csak néhány példát említsünk, ki gondolná, hogy a mai Csataalja helységet eredetileg Báth-Alja Szt.-Péternek hívták, mert Báth-Monostoron alól fektült; hogy Kula, Ada török szavak (amaz tornyot, emez szigetet jelent); hogy Gyurgyevó szerb helységünket a mohácsi vész előtt Almás-Szt.-Györgynek, Moholt Moholrévnek, Zentát Zintarévnek, Ujvidéket Vászáros-Váradnak és utóbb Pétervárad sáncának, Zombort Cobor-Szt.-Mihálynak stb. hívták. A névváltoztatásokra nézve a társulat bizottsága azt javasolja, hogy Apatin Apáti-ra, Filipova Fülöpfalvára, Petrovozellő Péterrév-re, Bogojevó Boldogtelekre, B.-Monostorszegh B.-Monostor-ra stb. helyesbítsék. A helynevek helyesírásában érdekes, hogy a bizottság történelmi alapon szintén több változtatást javasol. Így Csataalja Csataljára, Futtak Futak-nak, Hódságh Hódsák-nak stb. irandó. Ajánljuk az érdekes füzetet ez uton is t. olvasóink figyelmébe.

HAT HÉT SYRIA ÉS PALESTINÁBAN.

Írta: Llatinovits Géza.

(Vége.)

Másfél órai kocsi után vezetünk megállítja a kocsi, hogy megnézhessük a Salamon által épített nevezetes víztartókat. A víztartók rendkívüli terjedelműek. Magas, rovátkás kőfalak veszik körül. Ugy vannak besötétve, hogy egyik medence a másik alatt fekszik. Aránylag elég jókarban állanak fenn. Ezen medencék azon célból építettek, hogy a kerteget vízzel ellássák. A török kormány használatosá akarta tétetni a vízvezetékét, de hiányzott a költség és így a hasznos terv abba maradt.

Innét már rövid idő alatt juthatni Bethlehembe. „Beth Laehem“ arab szó, azt jelenti: „a kenyérral megáldott ház“.

A kis városka aránylag elég kedvező benyomást kelt tisztaságával. A házak itt is laposfedelű, emeletes épületek, igen apró ablakkal.

Mindössze talán ötezer lélek lakja e helyet; fele katolikus vallást követő arab, a többi görög keleti vallású. E városban találjuk a legcsinosabb nőket, kiket pedig vajmi ritkán láthatunk Palestinában.

A nők viselete festői, testhez álló kék kartonruhát viselnek, fejükön fez, de erről apró érmeke függnek. Mások feze helyett magas fejkendőt hordanak, mint az elsassi nők. Ezek nem takarják el arcukat, mire nincs is okuk, mert valóban érdemesek a megtekintésre.

A mi Bethlehemet igen nevezetessé teszi, az Jézus születése. A születési hely felett nagy templom emelkedik. Még Constantin császár építtette 330 körül. A sok utóépítés következtében, itt sem jut érvényre valamely stilszerűség.

Egy keskeny tér végén áll a templom. Alacsony kis ajtó vezet belsejébe, csak meghajolva léphetni át a küszöböt. Először is egy oszlopsornok tárul fel előttünk, 120 hatalmas oszlop tartja a boltozatot. Innét léphetünk be a tulajdonképeni születési kápolnába.

Több lépcsőn haladunk le, a hol láthatjuk a márvány jászolt. E felett diszes és értékes oltár emelkedik, amelyen a nap minden órájában misét tartanak. A kápolna falai is diszes márványtáblákkal borítva.

Bethlehem lakosai nagyban készítik az olvasókat, kereszteteket, emlékeket, köztük csinos faragványok. Többnyire fügefá, gyöngy vagy elefántcsontot használnak e célra.

Magunk is tetemes bevásárlást tettünk, emlékeket viendő e nevezetes helyről. Egy beestlet arab kereskedőt leltünk a születési templom átellenében, valami „Abufhele“ nevezetű. Elég olcsón jutottunk csinos tárgyakhoz.

Tovább időzünk Jeruzsálemben, mint szándékoztunk, sietni kelle, mert még hosszú és fáradtságos út állt előttünk. Be akartuk jární lóháton Jerichót, Jordán vidékét és a Holttengert; onnét pedig a Moab hegységen túl lakó nomád törzseket, hol is Roth kapitány lovakat szándékoztunk venni.

Felszereltük magunkat lovakkal, sátrakkal, élelmiszerekkel, emberekkel. El nem mulasztók ezen utra szükséges védelmi fegyvereket beszerezni, a Jordánon túl és odáig az utazás nem minden veszély nélküli, a nomád arab törzsek több ízben kifoszták a békés utasokat és zarándokokat. A török hatóság nem képes megfékezni őket, sőt még a kötelese adókat sem bírja tőlük behajtani. Kis számú fegyveres csapatokat küld ellentük, kikkel azután az arabok könnyen elbánnak.

Elindulásunk előtt néhány nappal egy zarándok csapatot teljesen kifosztottak e zsványok.

Biztonságunkra szerzett konzulunk négy zaptiebt (csendőrség) egy őrmester vezetésével. Azonban ezek is csak oly rongyosan és elzüllötten néztek ki, mint a többi török katonák. Ezekre ugyan nem sokat számíthattunk. Az egész uton szerencsénk volt, mert egyetlenegy esetben sem voltunk kitéve semmiféle támadásnak.

Bucsut véve a zarándokház előzékeny főnökétől, felültünk csinos arabverő lovainkra, nem lehetett panasznunk azok haladásá ellen. A zaptiehet vezető Hammed, mulattatott az uton folytonos csevegésével és a „fantasiakkal“, melyeket a lóhátról produkált. Itt keleten ezen „fantasia“ szóval mindennemű mutatványt jeleznek.

Hammed barátunk tipikus mohamedán arab volt, erős napbarnította arccal. Nem is volt érdektelen a „fantasia“, melyet bemutatott. Megismertette velünk, miként barcolnak az arabok lóhátról és mily ügyesen kezelik dárdaikat. A legerősebb carriereban a földről apró ezüst piasztereket kapott fel. Így több piaszterrel megkönnyebbült zsebjeinket a jó Hammed.

A vidék Jerichó nem nélkülöz bizonyos érdekességet, mert habár sivar fátlan vidék, de több helyen különös alakú hegyeket látunk, majd stüppedékes völgyekben járunk. Egy szóval változatosságban nincs hiány.

Még néhány évvel ezelőtt is nagy nehézségekkel jutott az utas Jerichóig, mert az ut rendkívül el volt hanyagolva, de most egy gazdag angol hölgy saját költségén kitűnt utat építtetett; még csak a fele készült el, de szándéka a derék nőnek az egész utat jókarba helyeztetni.

Elhagyva Jeruzsálemet, az István kapun át az Olajfák hegye mellett vezet utunk, kis faluhoz értünk, ez a régi Bethania; nevezetes Lázárról, házat most is mutatják.

Alacsony dombok közt lovagolva, kis kutat veszünk észre; az apostolok kútjának nevezik. Több várromot észlelünk a magaslatokon, a kereszties háborúk maradványai.

Három órai folytonos és erős lovaglás után pihenőt tartottunk, de ez még csak fele útja, még ugyanannyi idő kell Jerichóig. Rendszerint két nap alatt teszik meg ezen távolságot a lóháton utazók, de mi gyorsabban végeztünk.

Csak nem mehet két lovas tiszt és egy rezervista olyan lassu tempóban, mint a többi balandó.

Mindinkább zordabb vidék bukkanik fel. Magasabb pontokon a Holt-tenger vize csillámlik a távolból.

Különbő zárdára tesz figyelmessé vezetőnk: ez a híres „Mar Saba“ orosz kolostor, hol fanatikus kalugyerek fészkelnek. Egy magas meredek sziklaoldalban van építve, várszerű erődítményekkel. Keskeny gyalogösvény vezet az egyetlen kapuhoz. Ötven kalugyer lakik ezen a helyen, hová még a madár sem jár. A kolostorban őrzik szent Száva sírját.

A zárdá alatt ellovagolva egy magaslatra értünk, honnét elragadó kilátás nyílik a Jordán termékeny völgyére. Jól esik a szemnek a zöld gyepek, néhol kertek, füge, citrom, narancs, olajfakkal, sőt még tropikus növények sem hiányoznak. A Jordán-völgy hátterében látjuk a magas Maab hegységet, melyen túl az öt arab törzs vándorol hirneves lovai és sátraival egyik legelőről a másikra. Az öt törzs neve: O-Baján, Ali Diab, Anasie, Ebin Scholem, Medjale.

Jerichót elzárja szemek előtt a Karantel hegy, hol Jézus negyven napig tartózkodott. A hegy oldala telve apró barlanglakásokkal, melyekben jámbor remeték éltek le napjaikat. Megnéztünk egyet, oly szűk hely az, hogy megfordulni is alig lehet.

Nagy családás ért Jerichónál, mert érdekes romokat véltünk láthatni, de nincs ott egyéb, mint óriási balmaz törmelék kő és kavics, a régi fényes városból nem maradt egyéb emlék. A törmelékalmaz aljában bő forrás bugyog. Elisa kútjának nevezik.

Rövid időzést után leereszkedtünk a Jordán-völgybe, hol egy kis chában szándékoztunk az ut fáradoimat kipihenni. Nagyon egyszerű kis vendéglő forma ház volt ez és már telve belga szerzetesekkel, kik szintén a Jordán folyóhoz iparkodtak.

Tulajdonosa egy félvér arab, anyja francia nő. Megtudván, hogy magyarok vagyunk, azonnal Fadhallah el Haded mentelep ország után tudakozódott; kit még gyermekkorában ismert.

A vendégek közt egy feltűnő csinos amerikai nő volt, ki egymagában arab vezetővel tette meg a fáradozásos és hosszú utat. Ilyenre csakis a bátor és erős jellemű amerikai nő képes.

Az éjjel nem volt valami nyugalmas, a közelben sakálók olyan éktelen vonítást vittek véghez, hogy igen keveset alhattunk. Azután a biztonság érzete sem volt tulságos. Revolveremet a párna alá rejtve, minden pillanatban el voltam készültve valamely meglepetésre. Ami nem is lehetett indokolatlan, mert a chán körül sátrak alatt több arab csapat tanyázott.

Másnap az egy órányira fekvő Jordán folyóhoz lovagoltunk; azon helyhez, hol Jézus megkereszteltetett. Az ut mellett nem hiányozhatott két orosz zárdá, messziről látszanak a vörös bádoggal fedett épületek.

A Jordán folyó nem széles, partjai sűrű náddal benőve, melyekben gyakori a vaddisznó, de kisebb faj mint nálunk és nem veszedelmes.

A folyó partján több száz, mindkét nembeli orosz zarándok végezte ajtatosságát; fűrdött a hideg vízben és kis bádoggal kucskosba vizet merítettek, melyet erekleként baba visznek. Magam is vettem önkénytelen fűrdőt, egy öreg anyóka megkért, merítsek kucskosba vizet, mert a lejtős parton nem bírt lemmeni. Amint a víz széléhez érek, a föld kicsuszik lábaim alól és én derékgig estem a vízbe. Nem éppen kellemes fűrdő, mert kissé hűvös, de semmi bajom nem lett.

Érdekes, hogy az oroszok külön alapítványt tettek a nem keresztények számára, ha azok felveszik itten a keresztiséget.

Az arab 40 frankkal lesz jutalmazva ez esetben, a zsidó 200-al. A hamis arabok megteszik a csint, hogy 40 frank kedvéért többször is megkereszteltetik magukat. Kénytelen vagyok ezzel befejezni amugy is hosszúra nyult felolvasómat, mert már is vissza éltém türelmükkel. Jól tudom azt, hogy ily soká összetartani a figyelmet majdnem lehetetlen, bármily érdekes legyen is a tárgy vagy a kidolgozás. Pedig mindkét dolog igen lényeges, én úgy érzem, hogy talán nem feleltem meg teljesen ezen feladatomnak; annak t. i. hogy szórakoztassak. De ha ezt mégis sikerült volna elérnem, úgy igen boldognak érzem magam.

Igazán hálás vagyok, hogy szép számmal voltak szivesek megjelenni, fogadják érte őszinte köszönetemet. Ha esetleg ismét nagyobb utat tennék, mint ez tervemben van, úgy nem fogom elmulasztani arról, a kedves szabadkai közönségnek beszámolni. Addig is tartanak meg kérem további jó indulatukban.

Melyek a talaj legfontosabb alkotó részei?

Ha a gazda sikert akar elérni, ismernie kell talaját, tudnia kell, miből van az összetéve, melyek annak legfontosabb alkotó részei, mit és mennyit vesz el abból az azon fejlődő növényzet, mit kell ennek következtében visszapótolnia, hogy a talajt alkotó hasznos részek időközönként meg ne apadjanak.

Tudnia kell mindenképp azt, hogy minden növény nitrogént, foszfort, kálit és meszet szükséges legnagyob mennyiségben fejlődéséhez s hogy ezen anyagokat legnagyobb részt a talajból vonják el a növények s csak a nitrogénnek egy részét fedezik a levegőből, azt is leginkább csak a pillangós virágúak, nevezetesen a lóhere, lucerna félék. Ha tehát ezen most említett tápláló anyagokat gyökereik segítségével a talajból vonják el a növények, így kétségkívül ezek a talajnak legfontosabb alkotó részei gazdai szempontból. Ismerjük meg tehát ezeket egyenként.

A foszforsav a növények egyik legfontosabb tápláló anyaga, különösen a magvakban van igen jelentékeny mennyiség belőle. A különböző növények magyarholdankint 12—40 kg. foszfort vonnak el a talajtól. Mint-hogy pedig a foszforsav a talajalkotó közetekben igen csekély mennyiségben fordul elő, a növények fejlődésére pedig elkerülhetlenül fontos és semmi mással nem helyettesíthető, a természetben növények foszforsav tartalmát s ha állandóan jó terméseket akarunk biztosítani, gondoskodni kell, hogy a trágya megfelelő mennyiségű foszforsavat is tartalmazzon. Ha a gazdaság úgy van berendezve, hogy a foszforsavban gazdagabb termények, nevezetesen a magnak nagyobb része piacon értékesítetik, úgy az istállótrágya — hacsak nagyobb mértékben nem etettünk sok foszforsavat tartalmazó reepe-pogácsát, malata-csírát, korpát stb. — nem lesz elegendő talajunk termőképességének fentartására s ez esetben okvetlenül beáll annak a szükség, hogy szuperfoszfátokkal pótoljuk a foszforhiányt, ellenkezőleg a természet által évről-évre csökkenni fog. A magyarországi talajok legnagyobb része pedig tényleg foszforszegény, mert évtizedek óta vissztük óriási mennyiségben buzánkat külföldre, anélkül hogy bármiként is gondoskodtunk volna a foszfor veszteség pótlásáról. Innét van azután, hogy Magyarországon hektáronként átlag csak 15-17 hektoliter buza terem, ellenben Dániában 32, Angolországban 26¹/₂, Németalföldön 23, Belgiumban 21, sőt még Oláhországban is 17-14 hektoliter, ami ugyan nem azt bizonyítja, hogy Oláhországban talán jobban visszapótolják a gazdák a talajtól elvont foszfort, hanem csupán azt, hogy az oláhországi gazdagabb talajok még nincsenek annyira kiszípolozva, mint a magyarországiak.

A kálium a növénynek ép úgy életteltételt képezi, mint a foszforsav, de a talajnak nem oly értékes alkotó része, mert többnyire elegendő mennyiség foglaltatik benne, másrészt pedig az istállótrágyában is nagyobb mennyiség foglaltatik, mint a foszforsav. Van azonban egy néhány u. n. káli növény, a melyek igen nagy mennyiségű kálit igényelnek, a minő a répa, burgonya, szőlő, dohány és a komló. Belterjessebb gazdaságokban ezen növények hozamát mesterséges káli-sók, kénsavkáli, kainit stb. alkalmazásával is fokozzák, sőt itt-ott foszfortrágyák mellett rétekre is alkalmazzzák. Tudnivaló azonban, hogy a fahamu is jelentékeny mennyiségű kálit tartalmaz s rétek trágyázására ez is megfelelő, különösen ha valamely foszfortrágyával keverten alkalmaztatik.

Különösen nagy mennyiségű meszre van szükségünk a leveles növényeknek, így a heréféleknek, lucernának, dohányoknak, borsónak stb. s ezeket meszt növényeknek is nevezik. Az itt fel nem sorolt növények részére az istállótrágyával elegendő meszt juttatunk a talajba, a mely különben is többnyire nagyobb mennyiségű tartalmaz; az említett növények természeténél fogva igen jelentékenyen fokozza a mesztrágyázás, a mely célra az u. n. trágyagipszet szokás használni. Figyelembe veendő azonban az is, hogy némely vidék talaja általában véve meszszegény, itt-ott annyira, hogy a takarmányfélékben sem lévén elég mesz, az állatok légycsontuak lesznek, avagy a csontalapzat hiányos fejlődése miatt, a legjobb takarmányozás dacára, kicsinyek maradnak. Ilyen vidékeken csak nagyon bő mesztrágyázás által lehet a bajon segíteni. Az említetteknek kivül még a bumusz is igen fontos alkotó része a talajnak, a mely a növényi gyökerek elrohadása folytán keletkezik, nagyobb részt pedig az istállótrágya által vitetik oda.

NYILTTÉR. *)

Kérelem.

Felkérem mindazokat, a kik tölem szóda-vizet vásároltak, de az üres üvegeket vissza nem küldték, sziveskedjenek az üvegeket hozzám juttatni. Zombor, 1897. április 28.

Özv. Gallé Emilné.

*) Az e rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerk.

Felolvasó szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
kő-és váltó-üggyéd.

Laptulajdonos kiadó

BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

597. szám kig. 1897.

Árlejtési hirdetmény.

Hódságh község elöljárósága részéről közhírré tétetik, hogy a község tulajdonát képező nagyvendéglő 1898. évi április hó 1-től 1903. év március hó 30-áig, azaz 6 évi bértartamra **folyó évi május hó 15-én délelőtt 9 órakor** Hódságh község házában nyilvános árlejtés útján fog haszonbérbe adatni.

Kikiáltási ár o. é. 1400 frt. Az árverési feltételek a községjegyzői irodában betekinthetők.

Hódságh, 1897. évi április hó 28-án.

3—1 **Elöljáróság.**

Első

3—1

2
zárt
valam

szaba
B

763. sz

kig. 189

PA

K s
ezennel

Fel

részletek
100 frt
beszerzet

kalm
szervezet

szabálys
teiket is

1897. é
nyújtás.

Kis-

Korb

jeg

721. sz.

A k

Solt-Kis-K

rában fekvő

kataszteri

1497 □

épületek

12 évre a

1897. év

ajánlati ve

A bé

bélyeggel

megfelelő

megajánl

kiírandó es

feltételek

nap déli 1

nyújtsák b

Elkes

figyelembe

Az ar

érseki ura

A res

dalmi igazg

Kaloc

3—2

236. szá

adott. 189

Ár

Hódságh

a község

helyiségül

Ezen

reggeli 9

megtartandó

biztosítatni

1. Vall

pező övadék

alkalmával

2. Kiki

A szó

ségvetések

talos órákban

Hódságh

310. szám.

kig. 1897.

PA

Wekerle

logrendörve

lyázat nyit

A rend

tárból utólag

készpénz, e

ruházaton ki

Felhiva

ohajtók, hog

s nyelvismer

kérvényeiket

közégségi ellij

Wekerle

Benyács

jegyz

Faszéneladás.

Elsőrendű **bükkfaszén** jutányosan kapható nagyban és kicsinyben

Spitzer Jakabnál,

Zombor, zarándok-(s) utca 87.

3-1 **Nagyobb vételnél megfelelő árak.**

Eladó ház.

Zomborban, (belváros) egy öt szobából, zárt folyósóval és minden hozzávalóval, valamint istállókkal és felszerrelt ellátott

ház

szabad kézből eladó.

Bővebbet Spitzer Bernát szállítónál.

763. szám

kig. 1897.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Kis-Kér községben megüritült lovasrendőri állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Felbírattak mindazok, kik ezen havi utólagos részletekben a községi pénztárból évi 300 frt fizetésből, 100 frt lótarifási általánnyal, valamint a község által beszerzendő egyenrubázatból álló javadalmazással s alkalmas szolgáló ló beszerzésének kötelezettségével szervezett lovasrendőri állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen, eddigi alkalmaztatásukat s nyelvismereteiket is igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket f. 1897. évi május hó 15-ig alulírott eljárásnál nyújtsák be.

Kis-Kéren, 1897. évi április hó 22-én.

Korbai Pál,
jegyző.

Méder Ádám,
bíró.

721. sz.

FÖLDHASZONBÉRI HIRDETÉS.

A kalocsai érsekség tulajdonát képező Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megyébe kebeleztetett Dusnok község határában fekvő „Izsák” és „Sükösd” „Gulyajárás” nevű, a kataszteri birtokképek szerint összesen 1345 kat. hold 1497 □ öl kiterjedésű pusztát a rajta levő uradalmi épületekkel együtt 1897. évi október hó 1-től számított 12 évre az érsekuradalmi igazgatóságánál **Kalocsán 1897. évi június hó 2-ik napján** tartandó zárt ajánlati verseny útján haszonbérbe fog adni.

A bérelni szándékozók felhívattak, hogy 50 kros bélyeggel és 1500 frt készpénzben avagy ezen összegnek megfelelő óvadékképes értékpapirokban csatolandó bánatpénzzel ellátott írásos zárt ajánlatukat, melyben a megajánlott haszonbéri összeg számokban és betűkben kiírandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a haszonbéri feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, a fent kitett nap déli 12 óráig az alulírott uradalmi igazgatóságánál nyújtsák be.

Elkészve érkezett avagy utóajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlattevők közötti választás joga a kalocsai érseki uradalmi főigazgatónak tartatik fenn.

A részletes haszonbéri feltételek az alulírott uradalmi igazgatóságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Kalocsán, 1897. április hó 19-én.

3-2

A KALOCSAI ÉRSEKURADALMI IGAZGATÓSÁG.

236. szám

adóú. 1897.

Árlejtési hirdetemény.

Hódságh község elöljárósága közhírré teszi, hogy a községhez és a tanterem közötti épület adóhivatal helyiségül lenne átalakítandó.

Ezen munkálat **1897. évi május hó 4-én reggeli 9 órakor** Hódságh község tanácstermében megtartandó árlejtés útján a következő feltételek mellett biztosítani fog:

1. Vállalkozó tartozik a vállalati ár 10%-át képező óvadékot készpénz vagy értékpapirban az árlejtés alkalmával a hódságh községi letétpénztárba lefizetni.
2. Kikiáltási ár 2305 frt.

A szóban forgó munkára vonatkozó tervek, költségvetések és feltételek a községi elöljáróságánál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Hódsághon, 1897. évi április hó 28-án.

Elöljáróság.

310. szám.

kig. 1897.

Pályázati hirdetemény.

Wekerlefalva községében üresedésben levő 1 gyalogrendőrvetetői és 2 gyalogrendőri állásra ezennel pályázat nyitattik.

A rendőrvetető javadalmazása áll: a községi pénztárból utólagos havi részletekben fizetendő évi 300 frt készpénz, egy-egy közrendőre 216 frt készpénz és a rubázaton kívül a község által beszerzendő felszerelésből.

Felbírattak az ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtók, hogy szabályszerűen, eddigi alkalmaztatásukat s nyelvismereteiket is igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket **folyó évi május hó 14-ig** alulírt községi elöljáróságánál nyújtsák be.

Wekerlefalva, 1897. évi április hó 23-án.

Benyács Simon,
jegyző.

Tillinger Péter,
bíró.

3-1

Az előkelő világ arcszépítője a

Királynő arczéme,

mely hatásánál fogva föllumul minden eddig ismert arcszépítő szereket.

Ártalmas alkatrészeketől ment, nem tartalmaz zsíros anyagot, a bőr által teljesen felszívatik. Rövid használat után eltávolít az arcról minden börtisztatlanságot, u. m.: szeptort, májfoltot, pörpörést, mitesszert stb., a bőrt fénytelen simává és hófehérré teszi, nappali használata megóvja az arcot a szél és hideg káros hatásától. Igen alkalmas színházak és estélyekre, mivel a hölgyor általa jobban tapad és az arcon állandóan megmarad.

EGY TÉGELY 70 KR.

Királynő crème szappan,

melynek alkatrészei a Királynő arczéme-el szoros összefüggésben vannak, a bőrnek simaságot, üdéséget kölcsönöz. Kiváló jó illatánál fogva legelső toalette szappan. Egy darab 50 kr.

Mivel hasonló névvel teljesen értéktelen és ártalmas utánozások vannak, minden tégely védjegyemmel van lezárva. Eggyedül kapható:

TEMESVÁRY JÓZSEF

Angyal-gyógyszertárban ZOMBORBAN.

52-18 Postai megrendelések gyorsan eszközöltetnek.

2302. sz.

kig. 1897.

Tervkészítési pályázat.

O-Kanizsa községe által 70—80,000 forint maximális költséggel egy, apácák vezetése alatt álló leányok nevelésére szolgáló zárda épület fog emeltetni; miért is az alulírott elöljáróság által a szükséges tervek és részletes költségvetés elkészítésére ezennel pályázat hirdettetik.

Benyújtandók lesznek a tervező megértéséhez szükséges összes alaprajzok, keresztmetszetek és az utcai főhomlokzat 1/100 nagyságban, nemkülönbön a részletes költségvetés.

A legmegfelelőbb és az építésre alkalmas tervek és költségvetés 300 frttal, az ezután következők 150, illetve 50 frttal fognak díjaztatni.

A díjazott tervek és hozzájuk tartozó költségvetések O-Kanizsa község tulajdonába mennek át, míg az el nem fogadott pályaművek a községi elöljáróság által posta útján fognak pályázóknak visszaküldetni.

A jeligével és jeligés levéllel ellátott pályaművek **folyó évi július hó 5-ik napjának reggeli 11 óráig** O-Kanizsa község elöljáróságához nyújtandók be, hol az építési telek helyszínrajza, az árelemzéshez szükséges adatok és az építési telek programm egy koronának utalvány melletti beküldésére azonnal beszerezhetők.

Az elfogadott három pályamű díjai folyó évi július hó 20-ik napján folyósíttatnak.

O-Kanizsa község elöljáróságától.

O-Kanizsán, 1897. évi április hó 26-án.

Mihály Sándor,

Popovits György,

közs. I. jegyző.

3-1 közs. I. bíró.

1384. szám.

kig. 1897.

Pályázat.

Alulírott község elöljárósága az ó-becsei járás főszolgabirójának 3457/kig. 1897. számú rendelete értelmében ezennel pályázatot hirdet egy községi rendőrvetetői állásra.

Felbírattak pályázók, hogy kellően felszerelt kérvényeiket ezen községi jegyzői hivatalhoz **1897. évi május hó 25-ig** annyival is inkább nyújtsák be, mert a későbbi folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

A rendőrvetető évi fizetése 300 frt, lótarifási átalánya 100 frt, mely fizetések havi előleges részletekben a községi pénztár által fizettetnek.

Bács-Szt-Tamáson, 1897. április 26-án.

Ivanits Izidor,
jegyző.

Wezility Milutin,
bíró.

Uj találmány hölgyeknek!

Az ipar legnagyobb csodája!

A kézi himzés egy fél óra alatt megtanulható az ezredéves kiállításon a legnagyobb aranyéremmel és diszoklevéllel kitüntetett

„Viktoria“

cs. és kir. szabadalommal ellátott önműködő kézi himzőgépén, amelynek ára

csak 4 frt.

Minden egyes gépen cs. és kir. szab. Viktoria jel látható, amely ezen jellel nincs ellátva, az hamisított.

Képviselőt és gyári raktár Bácsmegeye részére:

TELOTSCH GÁSPÁR
műszerésznél Zomborban.

Péküzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becsese tudomására hozni, hogy
ZOMBORBAN,
 BASA-UTCA (volt RIEDL-féle házban) A KIR. FŐGIMNÁZIUM ÁTELLÉSÉBEN,
 egy a mai kor igényeinek megfelelő

PEKÜZLETET

nyitottam, a hol a mai naptól fogva mindennap reggel 8 órakor és délelőtt 11 órakor fogadok el kenyeret sütésre.
 A nagyérdemű közönség becsese pártfogását kérve, maradok Zomborban, 1897. évi április hó 28-án

tisztelettel
MOLLER GÉZA,
 pékmester.

Felhívás!

Alulírottak, mint a „Kovilyi takaré- és kölcsönös segély-egylet mint szövetség felosztás alatt álló” cégnek felszámolás eszközésével megbízottak, az 1875. évi XXXVII. t. c. 249. §-a értelmében a fenti szövetséget bítelezőit ezennel felhívjuk, miszerint, tekintettel hogy az egylet az alapszabályok értelmében kitűzött 5 évi fenállási határidő lejártával feloszlott — az esetleges igényeik és kötelezettségeik érvényesítése végett legkésőbb jelen felhívás harmadszori közhírre tételelétől számított **6 hónap alatt** alulírottaknál jelentkezzenek.
 Kelt Felső-Kovilyon, 1897. évi április hó 12-én.

**KOVILYI ELSŐ TAKARÉKPÉNTÁR
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG IGAZGATÓSÁGA**

3-3

371. szám.
 kig. 1897.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye törvényhatóságának 62/1897. közgy. számú határozattal egy 4 tantermű új elemi népiskola felépítése 11.917 frt 55 krajny és ugyanezen határozattal a jegyzői lak kibővítése is 1908 frt 90 krajny előirányzott összeggel engedélyeztetett, mely építkezéseknek egyenkénti árlejtés utján kiadatása **follyó évi május hó 6-án délelőtti 9 órakor** Káty községi házában fog eszközöltetni, melyre a vállalkozók ezenel meghívattak.

Az árlejtési feltételek és tervek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.
 Kelt Kátyon, 1897. évi április hó 15-én.

Szaich Gyula, jegyző. **Renner Frigyes,** 3-3 bíró.

Harkányi fürdő.

Kénes hévív, hőfoka 62° C.
 Páratlan hatású
 izületesűz, közsvény, esúzos hűdések, bőrbetegségek ellen.

Fürdés, ivás, belelegzés, iszap-borogatás.
Márványkád- és horganykád-fürdők, tükör-fürdő.
 Szálloda, gyógyterem, étterem, zene.

Saison május 1-től szeptember végeig.
 Közlekedés: Vokány vasuti állomástól (pécs-mohácsi vasutvonalon), kocsin kitűnő országuton Siklóson át egy óra alatt Harkányba.

A fürdőfelügyelőség.

469. szám.
 kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Gyulafalva községben lemondás folytán megüresedett egy gyalogrendőri állásra ezennel pályázat hirdetik és felhívattak az állást elnyerni óhajtok, hogy kellően felszerelt kérvényeiket **follyó évi május hó 6-ig** alulírott eljárásságnál annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezettek figyelembe vételét nem fogadják.

A rendőr 240 frt évi fizetésben részesül, mely összeg havi utólagos részletekben fog kiutalványoztatni, megjegyeztetvén, hogy ruházatról a rendőr maga tartozik gondoskodni.

Gyulafalva, 1897. évi április hó 21-én.
Szekely Sándor, jegyző. **Lábadai András,** 3-2 bíró.

Virág- és főzelék-palánták.

Igen szép és olcsó
virág-szőnyeg-palánták
 minden színben, ugy nemkülönbön
főzelék-palánták
 nagy mennyiségben kaphatók

Goeser Vitus
 városi mükertésznél
ZOMBORBAN.

3-2

RAICHL FRIGYES VILMOS

KÜLÖNLEGESSÉGI CEMENTLAPGYÁR
N.-PALÁNKA.

CEMENTLAPGYÁRAMAT

a t. épít-mérnök, építész-mester és vállalkozó uraknak, községi és hitközségi előljáróknak, nemkülönbön a n. é. közönségnek szives figyelembe ajáulani.

A legesinosabb és legdíszebb mintázatokban előállított cementlapjaim kitűnő minőségűek, szépségükkel és a leggondosabb előállítási mód alkalmazásánál fogva valóban díszre válnak a legelőkelőbb épületeknek, s olcsóságuknál fogva is különösen **templomok, lépcsőházak, vasuti és hajózási indóházak, folyosók, irattári és előszobák, konyhák, csarnokok, fürdők, verandák** s egyéb helyiségek kikövezésére kiválóan alkalmasak.

A lezajlott **milleniumi kiállításon**, annak XI. csoport 10. osztályában bemutatott ezen gyártmányaim szaktekintélyek előtt méltó feltűnést keltek és a **kiállítási éremmel** ki is tüntettek.

Miután raktáram állandóan nagy készlettel rendelkezik, vagyok azon helyzetben, hogy a legnagyobb megrendeléseknek is azonnal eleget tehetek, és — bár főképen a sokszínű és díszesebb kiállítási cementlapok gyártása képezi gyáram specialitását — mégis egyszínű cementlapokra is fogadok megrendeléseket, melyeknek szintén a legrövidebb idő alatt felelhetek meg.

Árjegyzékkel, színes ábrákkal, s esetleg költségvetéssel is megkeresésre készséggel és díjmentesen szolgálok.

A legkitűnőbb **portland- és román-cement** nálam nagyban és kicsinyben kapható.

Raichl Frigyes Vilmos,

különlegességi cementlapgyár N.-PALÁNKA.

3-1

A Zombori Kerékpár-Egyesület felügyelete alatt álló

Attila-kerékpár

egyedüli gyári raktára Bács-Bodrogh vármegye részére

POCK LÁSZLÓ

ZOMBORBAN.

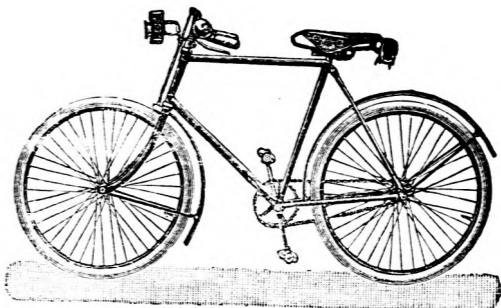
A zombori kerékpár-egyesület szállítója. — Javitóműhely saját házban.

Üveg, porcellán, lámpa, majolika, luxus- és khinaezüst diszaruk gyári raktára.

Vidéki megrendelések 24 óra alatt pontosan eszközöltetnek.

Attila-kerékpárok gyári áron kaphatók. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vidéki főraktárain: **Baja, Szabadka, Ujvidék, Zenta.** *—8

Pschorr-sör.

Van szerencsénk a n. é. közönségnek b. tudomására adni, hogy a világhírű müncheni

Pschorr-palack-sör

(Pschorrbräu),

mely az orvosi kapacitások által legmelegebben ajánltatik, egyedüli lerakatát Zombor és környéke részére megnyertük és mindig eredeti és friss töltésben nálunk kapható.

Kiváló tisztelettel

Weidinger S. és Zs.

0-3

Pschorrbräu.

Kerékpár-sport

kedvelők
 figyelembe!

Legújabb
 97-es
 kerékpárok!

Évek óta fenálló kerékpár-raktárom újlag a leghirvebb gyártmányu

kerékpárokkal

felszereltem; vannak angol, francia, német és stajersorsági kerékpárjaim és alkatrészek.

Tanítás ingyen. — Használt gépek becseréltetnek.

Kellemes fizetési feltételek!

Olcsó árak. — Legmegbízhatóbb bevásárlási forrás. — Javitások olcsón és gyorsan.

Egy használt
 női és férfi kerékpár
 olcsón eladás.

Kiváló tisztelettel

Teltsch Gáspár.